

Халқ сўзи

Ўзбекистон –
келажаги
буюк
давлат

2022 йил — ИНСОН ҚАДРИНИ УЛУҒЛАШ ВА ФАОЛ МАҲАЛЛА ЙИЛИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

WWW.XS.UZ

E-mail: Info@xs.uz

2022 йил 20 апрель, № 81 (8143)

Чоршанба

Сайтимизга ўтиш учун QR-кодни телефонингиз орқали сканер қилинг.

МАҲАЛЛАБАЙ ИШЛАШ ТИЗИМИ НАТИЖАДОРЛИГИ ТАНҚИДИЙ ТАҲЛИЛ ҚИЛИНДИ

Президент Шавкат Мирзиёев раислигида 19 апрель куни маҳаллабай ишлаш тизими натижадорлигини ошириш ҳамда аҳоли бандлигини таъминлаш масалалари юзасидан видеоселектор йиғилиши бўлиб ўтди.

Бу вазифалар ижроси кўп жихатдан ҳудудлардаги иқтисодийга боғлиқ. Шу боис яқинда тadbиркорликни ривожлантириш учун 500 миллион доллар ва 2 триллион сўмдан зиёд маблағ йўналтирилиши белгиланди. Айни пайтда тadbиркорларни энг безовта қилаётган солиқ маъмуричилиги, текширувлар, рухсатномалар тартиби енгиллаштирилди.

Йиғилишда шу ишларни қуйи тизимда ташкил этиб, маҳаллаларни иқтисодий ривожлантириш, ижтимоий муаммоларни ҳал қилиш чора-тадбирлари муҳокама қилинди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 3 декабрдаги Фармонида мувофиқ, ҳар бир маҳаллада тadbиркорликни ривожлантириш, аҳоли бандлигини таъминлаш ва камбағалликни қисқартириш масалалари бўйича туман (шаҳар) ҳокимининг ёрдамчиси лавозими таъсис этилган эди. Бу — янги тизим. Уни тўғри йўлга қўйиб олиш жуда муҳим.

Шу боис йиғилишда ҳоким ёрдамчилари фаолиятининг дастлабки натижалари кўриб чиқилди. Қайд этилганидек, улар уч ой давомида 6 мил-

лион 900 минг хонадонни ҳатловдан ўтказиб, 4 та тоифага ажратган. Хонадонларнинг 11 фоизи кам даромадли, 47 фоизи қўшимча даромадга эҳтиёжи бор, 6 фоизи ижтимоий ҳимояга муҳтож, 36 фоизи ўзига тўқ оилалар экани аниқланган. Шунга қараб маҳаллий раҳбарлар фаолияти манзилли ташкил этилиб, минглаб фуқароларнинг ишга жойлашиши, касб-ҳунар ўрганишига кўмаклашилган.

Шу уч ойда ҳоким ёрдамчиларининг ташаббуси билан 50 мингта оилавий тadbиркорлик лойиҳалари учун 1 триллион 300 миллиард сўм кредит ва 20 миллиард сўм субсидия ажратилган. Натижада жойларда 47 мингта янги тadbиркорлар фаолияти йўлга қўйилган, 8 мингта кичик саноат ва сервис лойиҳалари ишга туширилган.

Давлатимиз раҳбари энг яхши натижа кўрсатган ҳоким ёрдамчиларини мукофотлашга кўрсатма берди.

Лекин ҳали натижа сезилмаётган маҳаллалар кўп. Мисол учун, 450 та маҳаллада ишсизлик даражаси 20 фоиздан юқори.

Танқидий руҳда ўтган йиғилишда шундай ҳудудлар кўрсатиб ўтилди ва уларнинг

ҳокимлари огоҳлантирилди. Бир қатор шаҳар ва туман ҳокимларининг ўринбосарлари, сектор бошлиқлари вазифасидан озод қилинди.

— Одамларни рози қилмаган, инсон қадрини тушунмаган раҳбарларга орамизда ўрин йўқ, — деди Шавкат Мирзиёев.

Ўрганишлар давомида “қоникарсиз” деб баҳоланган маҳаллалардаги ҳолатни яхшилаш бўйича кўрсатмалар берилди. Бунинг учун бюджет харажатларини оптималлаштириш ҳисобидан 800 миллиард сўм ажратилади.

Энди ҳар бир маҳалла ихтисослашуви бўйича қўллаб-қувватланиши таъкидланди.

Мисол учун, 2 минг 500 та маҳалла чорвачилик, паррандачилик, балиқчилик, асаларичиликка ихтисослаштирилган. Улар қўшимча қўллаб-қувватлашиб, омилкор одамларга инкубатор, хонаки товуқ, асалари уялари етказиб берилса, аҳоли даромади янада ошади.

Умуман, хонадонларда чорвачилик, паррандачилик, балиқчилик, асаларичилик йўналишларида 140 минг нафар аҳоли бандлигини таъминлаш мумкинлиги айтилди.

Хунарамандчилик, тикувчи-

лик, қосибчилик, қандолатчилик каби кичик ишлаб чиқариш лойиҳаларини маҳалланинг ўзига кенгайтирса бўлади. Президентимиз шу мақсадда бундай маҳаллаларда микросаноат марказлари ташкил этиш ташаббусини маъқуллади.

Жорий йилда бу мақсадларга 500 миллиард сўм йўналтирилиши, ушбу марказлар 5 йил муддатга ер ва мол-мулк солиғидан озод қилиниши белгиланди.

Шунингдек, жойларда аниқланган бўш бино-иншоотлардан самарали фойдаланиш, уларни сотиш ёки ижарага беришдан тушган маблағларни ўша маҳалланинг инфратузилмасини ривожлантиришга сарфлаш зарурлиги қайд этилди.

Хотин-қизлар ва ногиронлиги бор шахсларни иш билан таъминлашда қўлай йўналиш бу — касаначилик. Шу мақсадда Ўзбекистон Президентининг касаначиликни ривожлантириш асосида аҳоли бандлигини таъминлашга доир қарори имзоланди.

Энди касаначилар билан ишлайдиган тadbиркорларга оилавий тadbиркорлик дастуридан 500 миллиард сўм йўналтирилади. Кредитлар бўйича Тadbиркорлик жамғар-

масидан 75 фоизлик кафиллик берилади ҳамда фоиз харажатларининг 10 фоиздан юқори қисми қоплаб берилади.

Шунингдек, касаначиларга ўзини ўзи банд қилган фуқаролар каби фақат ижтимоий солиқ тўлаш имконияти яратилади, олис ҳудудда ишлаётган касаначиларнинг дастлабки 1 ойлик иш ҳақи давлат томонидан қопланади.

Вилоят ҳокимларига ушбу имкониятлардан фойдаланиб, эҳтиёжманд аҳоли бандлигини таъминлаш бўйича кўрсатмалар берилди.

Ўртимизда 2 мингдан зиёд маҳаллалар хизматлар соҳасига ихтисослаштирилган. Бундай ҳудудларни кўпайтириш мақсадида аҳолиси 20 мингдан ошадиган маҳаллаларда чакана савдо ва хизмат кўрсатиш марказлари ташкил этиш зарурлиги таъкидланди. Бу марказлар ҳам 5 йил муддатга ер ва мол-мулк солиғидан озод этилади.

Видеоселектор йиғилишида ҳокимлар, уларнинг ёрдамчилари маҳаллабай ишлаш ва аҳоли бандлигини таъминлаш режалари бўйича ахборот берди.

Ў.А.

Семинар

МАҲАЛЛИЙ КЕНГАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИНИНГ АМАЛИЙ КўНИКМА ВА МАЛАКАСИ ОШИРИЛДИ

Олий Мажлис Сенати томонидан маҳаллий Кенгашлар фаолиятини самарали ташкил этиш ва уларни методик қўллаб-қувватлаш, депутатларнинг амалий кўникмаси ва малакасини оширишга қаратилган ўқув-семинарлар ташкил этиш анъанасига айланган бормоқда.

Кеча парламент юқори палатасида онлайн тарзда ўтказилган ўқув-семинар ҳам ана шу мақсадга йўналтирилганлиги билан аҳамиятли бўлди. Унда халқ депутатлари маҳаллий Кенгашлари тегишли доимий комиссиялари раислари, котибият мутахассислари, маҳаллий ҳокимликлар юридик хизмат вакиллари қатнашди.

Семинарда бир қатор долзарб масалалар атрофида кўриб чиқилди. Маҳаллий вакиллик ва ижро ҳокимияти органларининг норма ижодкорлиги фаолиятида қўшимчаликни таъминлаш ҳамда ҳуқуқни қўллаш ма-

саласи ана шулар жумласидандир.

Мазкур масала юзасидан Адлия вазирлиги вакили атрофида ахборот берди. Бу иштирокчиларни маҳаллий давлат ҳокимияти органларида норма ижодкорлиги фаолияти бўйича қўнун ҳужжатларидаги янгиликлардан хабардор қилишда қўл келди.

Қолаверса, тadbирда маҳаллий вакиллик ва ижро ҳокимияти органлари томонидан ҳуқуқни қўллаш борасида йўл қўйлаётган камчиликлар айтилиб, уларни бартараф этиш юзасидан зарур тавсиялар берилди.

Олий Мажлис Конунчилик палатасида

ДОЛЗАРБ АҲАМИЯТГА ЭГА МАСАЛАЛАР ҲУҚУҚИЙ ЖИҲАТДАН МУСТАҲКАМЛАНМОҚДА

Олий Мажлис Конунчилик палатасининг навбатдаги ялпи мажлиси бўлиб ўтди. Унда суд, кадастр, солиқ ҳамда бошқа муҳим соҳаларни янада такомиллаштириш, улар фаолиятида очикчилик ва шаффофликни таъминлашга оид бир қатор қўнун лойиҳалари кўриб чиқилди ва қабул қилинди.

Ахборотлар тўғрисида-тўғри тақдим этиб борилади

Мажлисида “Давлат кадастрлари тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қўнунига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида”ги қўнун лойиҳаси иккинчи ўқишда мод-

дама-модда муҳокама қилинди. Ушбу ҳужжатда соҳани янада такомиллаштириш, маълумотлар ҳаққонийлигини таъминлаш масалалари ўз аксини топмоқда. Хусусан, лойиҳа билан “Давлат кадастрлари тўғрисида”ги Қўнуннинг 8 та моддасига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш назарда тутиляпти.

ЭНЕРГИЯ САМАРАДОРЛИГИ —

ИҚТИСОДИЁТ ТАРАҚҚИЁТИНИНГ АСОСИ

Охириги йилларда Ўзбекистоннинг иқтисодий ўсиш динамикаси барқарорлашди. Бу, табиийки, аҳоли турмуш даражасига ўзининг ижобий таъсирини кўрсатмоқда. Одамларимизнинг тўлов, харид қилиш, умуман, молиявий аҳволи яхшиланмоқда. Бошқа томондан бу омиллар электр энергияси истеъмолининг муттасил орттишига сабаб бўляпти. Яъни 2030 йилгача мамлакатда электр энергиясига бўлган талаб

■ Нуқтаи назар

Форумда қўйилган пойдевор

Тошкент халқаро инвестиция форуми доирасида муҳим воқеа — Сурхондарё вилоятининг Ангор туманида янги иссиқлик электр станцияси қурилиши бошланганига бағишланган маросим бўлиб ўтди.

Умумий қиймати 1 миллиард 200 миллион доллар бўлган ушбу лойиҳа натижасида 1 минг 560 мегаватт қувват яратилади, йилига 12 миллиард киловатт-соат электр энергияси ишлаб

йилига тахминан 6-7 фоиз ўсиши башорат қилинган. Бироқ яқин-яқингача Ўзбекистон бундай сценарийга тайёр эмасдек тўлоарди. Чунки мавжуд қувватлар ички эҳтиёжни тўлиқ қондириш имконини бермасди. Тезкор чоралар кўрилимаса, келгусида энергия тақчиллиги муаммоси юзага келиши мумкин. Шунинг учун мамлакатимиз халқаро ҳамкорлар билан биргаликда муқобил энергия станцияларини қуришга катта эътибор қаратяпти.

чиқарилади. Лойиҳа доирасида энг замонавий технологиялар ўрнатилиб, йилига 1 миллиард куб метр табиий газ тежаллади. Мажмуа Сурхондарёдаги биринчи, охириги йилларда юртимизда барпо этиладиган энг йирик иссиқлик электр станцияси бўлади. Бу ҳудуднинг кескиз иқтисодий салоҳиятини рўёбга чиқаришга катта имкониятлар яратди.

Масалан, Сурхондарё ҳудуди нефть, газ, кўмир, қимматбаҳо ва рангли металлар, кўп турдаги безак тошлар каби 100 дан ортиқ конларга эга бўлса-да, улар етарли даражада ўзлаштирилма-

ган. Шунинг учун келгуси беш йилда бу вилоятда 7 миллиард долларлик 5 мингдан зиёд инвестиция лойиҳаларини рўёбга чиқариш кўзда тутилган. Шунингдек, мазкур станцияда ишлаб чиқариладиган электр энергияси вилоятдаги 500 минг хонадонни ҳам нурга чулғайди. Бундан ташқари, қўшни Афғонистонга қилига камида 3 миллиард киловатт-соат электр энергиясини экспорт қилиш имконияти пайдо бўлади.

Лойиҳа Германиянинг “Siemens Energy”, Франциянинг “IDEE”, Нидерландиянинг “Stone City Energy” компаниялари томонидан давлат-хусусий шериклик асосида амалга оширилади.

Кўз ўнгимиздаги ўзгаришлар

ҚИЗИЛҚУМ БАҲОРИ

Қизилқумга қўқлам яна ўз сепини ёйиб, чор-атроф ажиб бир гўзалликка бурканган. Даракчи гуллар баҳорий эпкинлардан майин тебраниб, офтобнинг хийла тафтсиз нурларида тусланганча пойандоз бўлибди.

Инсон ҳарчанд уринмасин, чўлда бундайин хушманзарарни атай яратиши мушкул. Бу — шу қумликларга меҳр қўйиб Ватан билган, шу ерларда меҳнат қилиб, сара-тонининг ҳазирамасию қишининг рутубатини назарига илмаган ки-шилар — чўпону чўлиқлар ва уларнинг оила аъзоларига она таби-атнинг ҳар йилги қўқлам совғаси-дир. Ва табиатгина улар қалбига

сабр-қаноат, шу тупроқни, шу юртини борича севиш, ота-боболари қасбини улуғлаш ҳиссини жойлашга қодир...

Қизилқум кенгликларида Навоий вилояти аҳолисининг ўндан бир қисми истиқомат қилади. Чўл эса вилоят ҳудудининг катта қисmini эгаллаган.

Иқлими ўта континенталь — саратонда иссиқ эллик даражадан

ошса, киш чилласида ҳарорат минус 25 даражагача тушади. Шунинг учун ҳам мамлакатимиз раҳбари 2017 йили қизилқумликлар билан учрашганида мазкур биёбонда яшашнинг ўзи қаҳрамонлик, дея таърифлаб, узоқ йиллар давомида йиғилиб қолган муаммоларни самарали ҳал этиш, ривожлантиришдаги номуваносиб-ликларга барҳам бериш, ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш соҳаларини тараққий топтириш, аҳолининг фаровонлигини ошириш, замон талабларига муносиб турмуш шароитларини яратиш, бандлигини таъминлашдек маж-

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Қ А Р О Р И ҲУДУДЛАРДА ТАДБИРКОРЛИК ЛОЙИҲАЛАРИНИ МОЛИЯЛАШТИРИШ МЕХАНИЗМЛАРИНИ ЯНАДА КЕНГАЙТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТўҒРИСИДА

Ҳудудларда амалга оширилаётган тadbиркорлик лойиҳаларини молиявий қўллаб-қувватлаш, тadbиркорлик ташаббусларининг ўз вақтида амалга оширилишини таъминлаш орқали кичик ва ўрта тadbиркорликни янада ривожлантириш мақсадида:

1. Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги, Молия вазирлиги ҳамда Марказий банкнинг кичик тadbиркорлик субъектлари фаолиятини молиялаштириш учун тижорат банклариغا Тикланиш ва тараққиёт жамғармасининг маблағлари ҳисобидан 300 миллион АҚШ доллари эквивалентида кредит линиясини ажратиш тўғрисидаги таклифи маъқулансин.

2. Белгилансинки:

кредит линияси тижорат банкларида 7 йил муддатга, шу жумладан, 3 йиллик имтйёзли давр билан йиллик 10 фоиз ставкада миллий валютада ажратилади;

тижорат банклари томонидан кредитлар ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш соҳасидаги лойиҳаларни амалга ошириш (бундан қурилиш, савдо, воситачилик соҳасидаги лойиҳалар, шунингдек, акцизоти товарлар ишлаб чиқарувчилар, давлат корхоналари ва устав жамғармасида (устав капиталида) давлат улуши мавжуд бўлган юридик шахслар ҳамда айланма маблағларни тўлдириш ҳолатлари мустасно) учун йиллик 14 фоиз ставкада, 5 йилгача муддатга, шу жумладан, 2 йилгача бўлган имтйёзли давр билан 5 миллиард сўмгача микдорда ажратилади;

тadbиркорлик субъектларининг фаолият даври 6 ойгача бўлганда 1 миллиард сўмгача, 6 ойдан 1 йилгача бўлганда 2 миллиард сўмгача, 1 йилдан 2 йилгача бўлганда 3 миллиард сўмгача, 2 йилдан 3 йилгача бўлганда 4 миллиард сўмгача ва 3 йилдан ошганда 5 миллиард сўмгача кредитлар ажратилади;

кредит линияси маблағларининг камида 70 фоизи Нукус шаҳридан, вилоятларнинг маъмурий марказларидан ва вилоят бўйсунувида бўлган шаҳарлардан ташқари ҳудудларда фаолият кўрсатаётган тadbиркорларга ажратилади.

3. Мазкур қарор доирасида ажратилган кредит линиясидан самарали фойдаланилишини мувофиқлаштириш Бош вазир ўринбосари С.У.Мурзаков томонидан амалга оширилади ва унга қуйидаги вазифалар юклатилади:

кредит маблағларига талаб ва лойиҳаларнинг истиқболи ва қўшимча иш ўринлари яратишга қаратилгандан келиб чиқиб, кредит линияси ресурсларини ҳудудлар (Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлари) ва тижорат банклари кесимиде тақсимлаш;

лоийҳа фабрикалари ва лойиҳа гуруҳлари томонидан тижорат банклари билан ҳамкорликда лойиҳа ва лойиҳаолид ҳужжатларнинг сифатли ва қўсқа муддатларда ишлаб чиқилишини таъминлаш;

тadbиркорлик субъектлари ҳамда тижорат банклари томонидан кредит линияси маблағлари самарали ва манзилли ишлатилиши устидан тизимли мониторинг ишларини ташкил этиш;

вазирлик, идора ва ҳудуд раҳбарларининг кредит маблағларини ўзлаштириш, лойиҳаларни амалга ошириш ва белгиланган муддатда ишга тушириш тўғрисидаги ҳисоботларини эшитиб бориш.

4. Тикланиш ва тараққиёт жамғармаси (Ш.Вафоев) ресурслар ҳудудлар ва тижорат банклари кесимидеги тақсимотга мувофиқ тижорат банкларининг талабномаси келиб тушгандан сўнг уч кунлик муддатда тижорат банкларида жойлаштирилишини таъминласин.

5. Тижорат банкларида Тикланиш ва тараққиёт жамғармаси ажратаётган маблағларнинг тadbиркорлик субъектлари томонидан мақсадли ишлатилиши ва қайтарилиши устидан тизимли мониторинг ҳамда назорат қилиш тавсия этилсин.

6. Ўзбекистон Республикаси Президентининг айрим қарорларига иловага мувофиқ ўзгартришлар киритилсин.

7. Молия вазирлиги Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги билан биргаликда икки ой муддатда ушбу қарордан келиб чиқиб “2022 йил учун Ўзбекистон Республикасининг Давлат бюджети тўғрисида”ги Қўнунга ўзгартриш ва қўшимчалар киритиш бўйича Вазирлар Маҳкамасига тақлифлар киритсин.

8. Мазкур қарорнинг ижросини назорат қилиш Бош вазир ўринбосари С.У.Мурзаков зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш. МИРЗИЁЕВ

Тошкент шаҳри,
2022 йил 19 апрель

Сенат кўмитасида

Биринчи чоракда ялпи ички маҳсулот ўсиши таъминланган

Маҳкамаси ҳисоботи ва “Почта алоқаси тўғрисида”ги қонун дастлабки тарзда кўриб чиқилди.

Таъкидланганидек, Давлат дастури ижроси юзасидан шу йилнинг I чорагида 59 та норматив-ҳуқуқий ва бошқа ҳужжатлар қабул қилинган.

Муҳими, бу даврда Ўзбекистон Республикаси Президенти ва Ҳукумати томонидан геосиёсий вазият билан боғлиқ хатарлар юзасидан ўз вақтида кўрилган чоралар натижасида ялпи ички маҳсулотнинг ўсиши ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 5,8 фоизни, шундан ЯИМ таркибида sanoat — 5,7 фоиз, хизматлар — 6,9 фоиз, қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик ҳўжалиги маҳсулотлари 2,8 фоизни ташкил қилган.

Давлат бюджети даромадлари 41,9 трлн. сўмга ижро этилиб, Давлат бюджетининг жами харажатлари 42,9 трлн. сўмни ташкил қилган. Ижтимоий соҳаларга йўналтирилган харажатлар 23,5 трлн. сўм бўлгани ҳолда, амалга оширилган жами харажатлар ўтган йилнинг мос давридагига нисбатан 25,4 фоиз ошган. Жорий йил январь — март ойларида жами қўймати 2 миллиард 448 миллион долларлик хорижий инвестициялар ўзлаштирилиб, прогноз кўрсаткичи 167 фоизга бажарилган.

Кўмита мажлисида қун тартибидаги навбатдаги масала — “Почта алоқаси тўғрисида”ги қонун кўриб чиқилди. Қонун билан Базирлар Маҳкамасининг почта алоқаси соҳасидаги ваколатлари белгиланмоқда.

Ўрганиш

Олий Мажлис Сенатининг Суд-ҳуқуқ масалалари ва коррупцияга қарши курашиш кўмитаси Сурхондарёда давлат идоралари томонидан олиб борилаётган ҳуқуқий тарғибот ҳолатини ўрганди.

СУРХОНДАРЁДА ДАВЛАТ ИДОРАЛАРИНИНГ ҲУЖЖАТЛАР ТАРҒИБОТИ БОРАСИДАГИ ФАОЛИЯТИ ҚАНДАЙ?

Маълум бўлишича, 2021 йилда вилоят адлия бошқармаси ва туман бўлимлари томонидан қонунлар, Президент Фармон ва қарорлари, вазирлик ҳамда идораларнинг норматив-ҳуқуқий ҳужжатларини аҳолига етказиш ва тушунтириш борасида бир қатор ишлар амалга оширилган. Яъни йил давомида 26 минг 656 та тарғибот тадбири ўтказилган.

Қонунчиликдаги муҳим янгиликларни аҳолига етказиш мақсадида 83 мингдан зиёд нусхада плакат, буклет ва флаерлар тарқатилган. Электрон оммавий ахборот воситаларида 16 мингдан зиёд тарғибот матери-аллари жойлаштирилган.

Шуларга мос равишда жойларда 5 минг 100 дан ортиқ маъруза, давра суҳбати, семинарлар ўтказилган. Ушбу тадбирлар орқали қарийб 124 минг тингловчи қамраб олинган.

Вилоятдаги 30 га яқин давлат идоралари ва ташкилотларининг жамиятда ҳуқуқий маданиятни юксалтириш борасидаги фаолияти таҳлил қилинди.

Унга қўра, вилоятдаги давлат органлари ва муассасалари томонидан ўтган йилда жами 27 минг 113 та тарғибот тадбири ўтказилиб, оммавий ахборот воситаларида 7 минг 692 та чиқиш қилинган, 17 минг 808 та озғак ҳуқуқий тарғибот тадбири амалга оширилган.

Шулардан келиб чиқиб, 9 та давлат органи ва ташкилот фаолияти намунали, 16 таси қониқарли ҳамда қолган 5 тасининг фаолияти қониқарсиз деб топилди.

Ўрганиш давомида аниқланган шу ва бошқа камчиликларнинг аксарияти жойида бартараф этилиб, қониқарсиз деб топилган ҳудудий давлат идоралари ва ташкилотларига тегишли кўрсатмалар берилди.

«Халқ сўзи».

МАҲАЛЛИЙ КЕНГАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИНИНГ АМАЛИЙ КўНИКМА ВА МАЛАКАСИ ОШИРИЛДИ

Ўз навбатида, 2021 йил 1 июлдан жорий этилган маҳаллий давлат ҳокимияти органлари томонидан қабул қилинадиган қарорларни ишлаб чиқиш, келишиш ва рўйхатдан ўтказишнинг ягона электрон тизими — “Е-қарор”нинг имкониятлари ва қулайликлари ҳақида батафсил ахборот берилди.

“Е-қарор” электрон тизими жорий этилиши бугунги кунда қарорларнинг қонунчилик асосида қабул қилинишига, уларни ишлаб чиқишда инсон омили ва аралашуви камайишига, аҳолининг қарорлар билан доимий танишиш имконияти яратилишига ва шаффофлик таъминланишига хизмат қилмоқда.

Бундан ташқари, семинарда 2022 йилнинг биринчи чорагида ўтказилган ташаббусли бюджет жараёни натижалари, ғолиб лойиҳаларни амалга ошириш учун молиялаштириш масалалари юзасидан Молия вазирлиги вакили ахбороти тингланди.

Маълумки, 2021 йилда Молия вазирлиги томонидан “Очиқ бюджет” (openbudget.uz) платформаси ишга туширилган бўлиб, ушбу платформада “Ташаббусли бюджет” фаолияти ҳам йўлга қўйилган.

“Ташаббусли бюджет” орқали бугунги кунда кенг жамоатчилик ўзлари яшаб турган ҳудуддаги муаммоларни бартараф этиш бўйича лойиҳаларни тақлиф қилиб, маҳаллий бюджетнинг тақсимланишида бевосита қатнашиб келмоқда.

Семинарда қайд этилишича, 2022 йилнинг биринчи чорагида ўтказилган ташаббусли бюджетлаштириш жараёни натижалари бўйича фуқаролар томонидан илгари сурилган 2 минг 215 та лойиҳа ғолиб деб топилди, уларни амалга ошириш учун жами 1,1 трлн. сўм маблағ йўналтирилиши кўзда тутилган. Бундан ташқари, жараёнда ғолиб деб топилмаган 139 та лойиҳани амалга ошириш учун қўшимча равишда 85,4 млрд. сўм маблағ ажратилиши белгиланди.

Жамоатчилик фикри асосида шакллантирилган ушбу тадбирларнинг ўз вақтида молиялаштирилиши, ижро этилиши, албатта, изчил депутатлик назоратини олиб бориши тақозо этади. Шундан келиб чиқиб, маҳаллий Кенгаш депутатларига шу юзасидан зарур тавсиялар берилди.

“Ташаббусли бюджет” тизими фуқароларни бюджет жараёнига жалб этиш орқали жойларда аҳолини қўйнаб келаятган турли муаммоларнинг ечимини топишга бевосита хизмат қилмоқда.

Ўқув-семинарда маҳаллий Кенгаш депутатлари, котибият вакиллари ҳам сўз олиб, кун тартибидаги масалалар юзасидан фикр-мулоҳазаларини билдирди.

«Халқ сўзи».

ХОТИН-ҚИЗЛАР МАНФААТИ ЙўЛИДАГИ ЭЗГУ ДАСТУР

Мамлакатимизда хотин-қизларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, уларнинг фаоллигини ошириш, фаровон турмуш кечириши учун зарур шарт-шароитлар яратиш, шу орқали ҳаётдан рози бўлиб яшашларига эришиш учун кенг қўламли ишлар амалга оширилмоқда.

Гендер тенглик

Айниқса, сўнгги беш йилда гендер тенгликни таъминлашнинг қонунчилик ва институционал негизини мустаҳкамлаш йўлида муҳим чоралар кўрилди. Биргина 2021 йилда 2030 йилга қадар мўлжалланган Ўзбекистон Республикасида гендер тенгликка эришиш стратегияси қабул қилиниши давлатимизда гендер сиёсатини ривожлантиришда муҳим босқич бўлди.

Чунки ушбу ҳужжатда бошқарувда хотин-қизлар сонини қўлайитириш, гендер номуаносиблигини камайтириш, таълим олишга имконият яратиш, хотин-қизларга нисбатан зўравонлик ва таъйиққа қарши курашиш назарда тутилган.

Шунингдек, хотин-қизларни муносиб иш билан таъминлаш, қизларимизни олий таълим билан қамраб олиш даражасини ошириш, уларни раҳбарлик лавозимларида (жумладан, вақтинчалик квота тизими орқали) кўтариш, кам таъминланган ва ижтимоий ҳимояга муҳтож аёлларни қўллаб-қувват-

лашдек мақсадлар акс эттирилган.

Мамлакатимизда опа-сингилларимизга қаратилаётган юксак эътибор тўғайли улар бугунги кунда жамият ҳаётининг барча жабҳасида фаол қатнашиб, элу юрт тараққиётига ўзларининг муносиб ҳиссасини қўшмоқда. Ўзбекистонда хотин-қизларга оид давлат сиёсатининг ҳаёта изчиллик билан татбиқ этилаётгани бу борадаги ислохотлар қўламини янада кенгайтираётди.

Шу йил 1 март куни ўтказилган видеоселектор йиғилишида хотин-қизлар учун янада кенг имкониятлар белгиланди. Ушбу вазифаларни тизимли ва самарали амалга ошириш мақсадида Бош вазир ўринбосари лавозими қайта тикланиб, Оила ва хотин-қизлар давлат қўмитаси ташкил этилгани оқилона қарор бўлди.

Республикадаги 9,5 мингга яқин маҳалла раисларининг хотин-қизлар ва оила бўйича ўринбосарлари ҳам қўмита ти-

зимига ўтказилди. Ҳар бир маҳаллада хотин-қизлар фаоли лавозими янгидан жорий қилинди. Бу орқали опа-сингилларимизнинг муаммолари, дарду ташвишлари билан доимий шуғулланадиган самарали тизим яратилгани эътиборга молик. Мазкур ислохотлар қўзланган марранинг бир қисми, ҳолос. Ушбу эзгу мақсадлар Тараққиёт стратегиясининг ҳам муҳим йўналишларидан бири ҳисобланади. Ушбу ҳужжатда хотин-қизларни қўллаб-қувватлаш, уларнинг жамият ҳаётидаги фаол иштирокчини таъминлаш, гендер тенглик, бандлиқ, таълим ва касбий кўникмаларга эга бўлиш каби масалаларга алоҳида урғу берилган. Зотан, Тараққиёт стратегияси хотин-қизларимизнинг манфаати йўлидаги эзгу дастур, десак, муболага бўлмайди.

Қисқаси, давлатимиз раҳбари раҳнамолигида мамлакатимизда амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотлар натижасида ҳар бир соҳада аёллар фаоллиги ортиб, уларнинг жамият ҳаётидаги иштироки йил сайин кенгайиб бормоқда. Ҳеч шубҳасиз, келгусида ҳам бундай эзгу ишлар изчил давом эттирилади.

Мавлуда ИБРАГИМОВА, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати.

ДОЛЗАРБ АҲАМИЯТГА ЭГА МАСАЛАЛАР ҲУҚУҚИЙ ЖИҲАТДАН МУСТАҲКАМЛАНМОҚДА

Кадастр агентлиги Миллий географик ахборот тизимини юритиш соҳасида махсус ваколатли орган ҳисобланиши, давлат кадастрларининг ягона тизими Ўзбекистон Республикаси Миллий географик ахборот тизимида шакллантирилиши, давлат кадастрлари маълумотлари ахборот хавфсизлиги талабларига риоя қилган ҳолда тўғридан-тўғри тақдим этиб борилиши ва бошқа нормалар ўз ифодасини топган.

Депутатлар томонидан айтиб ўтилганидек, бугунги кунда мамлакатимизда Миллий географик ахборот тизимини яратиш ва юритиш бўйича тизимли ишлар олиб боришмоқда. Лойиҳада Миллий географик ахборот тизими техник ва дастурий воситалар, ахборот ресурслари, метамълумотлар базалари ҳамда фазовий маълумотлар сервисларидан иборат бўлиши кўзда тутилмоқда.

Халқ вакиллари қонун лойиҳасини кўриб чиқиш жараёнида мамлакатимиз ва айрим ҳудудлар табиий-иқтисодий салоҳиятининг ягона ҳисоб-китоби юритилиши, соҳадаги ахборот тизимлари, уларда сақланадиган, юритиладиган маълумотларнинг аниқлигини таъминлаш масалаларига алоҳида эътибор қаратди. Қолаверса, лойиҳани тақомиллаштиришда қонунни қўллаш амалиётидан келиб чиқиб, айрим тахририй тузатишлар киритилган ҳолда, амалдаги қонун нормаларига мослаштирилди.

Мажлисида қонун лойиҳаси иккинчи ўқишда қабул қилинди.

Суд мажлисларида масофадан туриб қатнашиш имконияти

Суд-ҳуқуқ соҳасидаги ислохотларнинг ҳуқуқий асосларини тақомиллаштириш жараёнлари жадаллик билан олиб борилапти.

Мазкур тизимдаги ишларни янги босқичга олиб чиқиш мақсадида ишлаб чиқилган “Судлар фаолиятининг рақамлаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”ги қонун лойиҳаси парламент қўйи палатасининг навбатдаги мажлисида биринчи ўқишда кўриб чиқилди.

Ўзбекистон Республикасининг процессуал қонунчилигини тақомиллаштириш мақсадида Жиноят-процессуал, Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги, Фуқаролик процессуал, Иқтисодий процессуал ва Маъмурий суд ишларини юритиш тўғрисидаги кодексларга тегишли ўзгартиш ҳамда қўшимчалар киритиш назарда тутилмоқда.

Қонун лойиҳаси билан суд иши бўйича тарафларни суд мажлиси ҳақида “SMS” орқали ҳардор қилишнинг процессуал асоси белгиланиб, судга берилган муҳожатнинг ҳолатини онлайн кузатиб туриш имконияти суд иши бўйича тарафларнинг процессуал ҳуқуқи сифатида мустаҳкамланмоқда. Шунингдек, суд мажлисларида суд биносига келмасдан масофадан туриб мобил видеоконференцалоқа режимида иштирок этишининг процессуал асоси ва тартиби белгиланяпти.

Халқ вакилларининг таъкидлашича, қонун лойиҳасининг қабул қилиниши фуқаролар ва тадбиркорлик субъектларининг одил судловга эришиш даражасини оширишга, уларнинг ортиқча сарф-харажатларини тежашга, мамлакатимизнинг халқаро рейтинглардаги нуфузини кўтаришга хизмат қилади.

Мажлисида қонун лойиҳаси биринчи ўқишда қабул қилинди.

Лойиҳада янги нормалар акс этмоқда

Халқ вакиллари томонидан “Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”ги қонун лойиҳаси ҳам қизгин муҳокама қилинди.

Президентимизнинг 2021 йил 4 августдаги “Аудиторларни сертификатлаштириш тизимини тақомиллаштириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарори билан тасдиқланган “Йўл харитаси”нинг 8-банди ижросини таъминлаш мақ-

маромда эмас — IT-хизматларнинг 90 фоизи Тошкент шаҳрига тўғри келади. Қорақалпоғистон, Андижон ва Сурхондарёда бу борадаги кўрсаткичлар жуда паст.

Давлатимиз раҳбари бу ҳақда айтган экан, эндиликда барча тармоқ ва ҳудудларда рақамлаштиришни жадаллаштириш зарурлигини таъкидлади. Тараққиёт стратегиясида рақамли иқтисодиётни драйвер соҳага айлантириб, IT-хизматларни 2,5 баробар ошириш ва экспортни 500 миллион долларга етказиш мақсади белгилангани алоҳида эслатиб ўтди. Бунинг учун Ўзбекистонни минтақавий IT-марказга айлантириш кераклигини таъкидлади.

Бу ҳақда фикр юритганда, шуни айтиш жоизки, IT-паркларга кўпроқ компанияларни жалб қилиш, масо-

садида ишлаб чиқилган ушбу ҳужжатда бир қатор янгиликлар ўз ифодасини топган.

Хусусан, қонун лойиҳаси билан “Масъулияти чекланган ҳамда қўшимча масъулиятли жамиятлар тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 46-моддасидан мажбурий аудиторлик текширувдан ўтказиш мезонини белгилаш нуктаи назаридан нормани чиқариб ташлаш таклиф қилинмоқда.

Шунингдек, аудиторлик ташкилотлари томонидан аудиторлик фаолияти соҳасидаги қонунчилик талабларига риоя этилаётгани юзасидан “Аудит” дастурий мажмуаси орқали масофавий мониторинг олиб бориш, ижтимоий аҳамиятга эга хусусиятни ифодаловчи сифат мезонларни асосида ҳар йили мажбурий аудиторлик текширувдан ўтиши лозим бўлган ташкилотлар рўйхатини шакллантириш назарда тутиляпти.

Қайд этилганидек, қонун лойиҳасида таклиф қилинаётган ўзгартиш ва қўшимчалар охириги йилларда қабул қилинган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлардан келиб чиқадиган нормаларни ҳисобга олган ҳолда аудиторлик фаолияти соҳасини норматив-ҳуқуқий жиҳатдан тартибга солиш имконини беради.

Мажлисида қонун лойиҳаси депутатлар томонидан биринчи ўқишда концептуал жиҳатдан қабул қилинди.

Солиқ имтиёзлари бериш кўзда тутилмоқда

Мажлисида, шунингдек, “Ўзбекистон Республикасининг Солиқ кодексига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”ги қонун лойиҳаси биринчи ўқишда кўриб чиқилди.

Мазкур ҳужжат билан электрон тижорат иш-тирокчиларига, уларнинг миллий реестрига киритилган ёки киритилмаганлигидан қатъи назар, фойда солиғи ҳамда айланмадан олинадиган солиқ бўйича имтиёзлар берилиши, янги барпо этилаётган боғлар, тоқорлар ва тузторлар эгаллаган ерларга юридик шахслардан олинадиган ер солиғи бўйича имтиёзли давр уч йилдан беш йилга узайтирилиши белгиланаётди.

Шунингдек, болалиқдан ногиронлиги бўлган шахслар ҳамда I ва II гуруҳ ногиронлиги бўлган шахслар учун даромад солиғи бўйича белгиланган имтиёз меҳнатга ҳақ тўлашнинг энг кам миқдорининг 1,41 бараваридан 3 бараварига оширилиши назарда тутилмоқда.

Шу билан бирга, 2022 йил 1 январдан 2031 йил 1 январга қадар бўлган даврда Қорақалпоғистон Республикасининг Мўйноқ туманидаги маҳаллий sanoat, қишлоқ ҳўжалиги ва хизматлар соҳаларидаги тадбиркорлик субъектларига фойда солиғи, айланмадан олинадиган солиқ, ижтимоий солиқ ва жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиғини 1 фоиз миқдориде тўлаш ҳамда мол-мулк солиғи, ер солиғи ва сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ ставкаларини мазкур солиқ ставкалари бўйича ҳисобланган суммалар 1 фоиз миқдориде тўлаш шаклидаги имтиёзлар бериш кўзда тутиляпти.

Қизгин муҳокамалардан сўнг қонун лойиҳаси депутатлар томонидан биринчи ўқишда концептуал жиҳатдан қабул қилинди.

Ерга бўлган муносабатларда янги қоидалар ўрнатилади

Ер — бебаҳо ҳазина. Унга бўлган муносабатларда буткул янгича тартиб-таомиллар ўрнатиляпти. Хусусан, мерос қилиб қолдириладиган умрбод эгалик, доимий эгалик, вақтинча фойдаланиш ҳуқуқлари билан ер ажратиш каби бозор иқтисодиёти таомилларига мос бўлмаган амалиётлар тугатилди.

Депутатлар “Қишлоқ ҳўжалигига мўлжалланган ер участкаларини ижарага бериш тартиби соддалаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг ер кодексига ўзгартишлар киритиш тўғрисида”ги қонун лойиҳасини биринчи ўқишда кўриб чиқди.

Лойиҳа билан ер кодексининг айрим моддаларига ўзгартишлар киритилмоқда. Хусусан, вилоятлар, Тошкент шаҳар ҳокимларининг қишлоқ ҳўжалигига мўлжалланган ерларни ижарага бериш бўйича очиқ электрон танлов ақунларини тасдиқлаш, ер участкаларини тўғридан-тўғри ижарага бериш, очиқ электрон танлов натижаларини тасдиқлаш тўғрисидаги қарори билан жисмоний ҳамда юридик шахсларга ер участкаларини ижарага бериш ваколатлари бекор қилиняпти.

Мажлисида депутатларнинг фикр-мулоҳазаларидан кейин қонун лойиҳаси қабул қилинди.

«Халқ сўзи».

Ўзбекистон минтақавий IT-марказга айланиши лозим

Тан олиш керак, бугун ахборот технологиялари иштирок этмаган бирор-бир соҳа қолмади. Чунки у тезкорлик, аниқлик ва замонавийлик нуктаи назаридан соҳалар ривожини учун қулайликлар яратмоқда. Хорижий компаниялар билан алоқалар, импорт-экспорт операциялари ҳамда товар айирбошлаш, маҳсулотни танлаш, етказиш ёки бозорни ўрганиш дейсизми, ҳуллас, ахборот технологияларисиз бирорта юмушни ундабала бўлмайди. Шунинг учун ҳам мамлакатимизда бу соҳа ривожига катта эътибор қаратилмоқда.

Фикр

Шу йил 14 апрель куни давлатимиз раҳбари раислигида ахборот технологиялари соҳасидаги натижалар ва жорий йилги вазифалар муҳокамаси юзасидан ўтказилган йиғилишда ҳам сўнгги йилларда бу соҳада инфрату-

зилмани яхшилаш, малакали мутахассислар тайёрлаш бўйича хизматлар сифати ва қўлами сезиларли ошгани таъкидлаб ўтилди.

Хусусан, аҳоли масканларини мобил интернет билан қамраб олиш даражаси 2017 йилда 30 фоиз бўлган бўлса, бугунги кунда 96 фоизни ташкил этмоқда. Ёки 2017 йилда соҳадаги

экспорт ҳажми бор-йўғи 600 минг доллар бўлган бўлса, ўтган йили бу кўрсаткич 46 миллион долларга, жорий йилнинг биринчи чорагида эса 16 миллион долларга етгани алоҳида эътироф этилди. IT-паркларда 11 минг нафардан зиёд ёшлар ишлаётгани, “Бир миллион дастурчи” лойиҳаси доирасида ўқиб чиққан ёшлар соҳа келажиги учун мустаҳкам пойдевор яратаётгани мамнуният билан қайд этилди. Аммо бу ютуқлар баробарида, соҳада ҳали фойдаланилмаётган имкониятлар ҳам жуда кўп.

Айтайлик, ҳудудларда оптик толали интернет қамрови ва тезлиги бугунги талабга жавоб бермайди. Магистраль автомобиль йўлларининг атиги 38 фоизи мобил интернет билан қамраб олинган. Соҳанинг ривожланиш ҳолати ҳудудлар кесимида бир

Ҳазратқул ХўЖАМКҲУЛОВ, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати.

ЭНЕРГИЯ САМАРАДОРЛИГИ — ИҚТИСОДИЁТ ТАРАҚҚИЁТИНИНГ АСОСИ

Электр ишлаб чиқаришда илк бор хусусий сектор иштироки учун кенг имкониятлар очилди. Сўнгги уч йилда умумий қуввати минг мегаваттдан зиёд бўлган 5 та электр станцияси давлат-хусусий шериклик асосида ишга туширилди. Жалб этилган хорижий инвестициялар ҳаёми 1 миллиард доллардан ошди. Хозирги кунда мамлакатимизда қуввати 9 минг МВт бўлган яна 19 та электр станцияси барпо этилмоқда. Уларнинг умумий қиймати 10 миллиард доллардан зиёд.

Стратегияда белгиланган вазифалар

Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегиясида ҳам мамлакатимизнинг “энергетика инқилоби” ҳақида сўз боради. Яъни 2026 йилга бориб Ўзбекистонда қуёш ва шамол электр станцияларининг умумий қуввати 8000 МВтга етказилади. Энергетика вазирлиги маълумотларига кўра, қайта тикланувчи энергия манбаларидан фойдаланишни кенгайтириш ва қўллаб-қувватлаш дастури ишлаб чиқилди. Ушбу дастурга муювофик, умумий қуввати 4000 МВт бўлган 8 та шамол электр станцияси қурилади. Жумладан, 2023-2024 йилларда Қорақалпоғистон Республикаси, Бухоро ва Навоий вилоятларида умумий қуввати 1600 МВт бўлган 4 та ҳамда 2025-2026 йилларда республика бўйлаб умумий қуввати 2400 МВт бўлган 4 та шамол электр станцияси ишга туширилади. Шу билан бирга, умумий қуввати 4000 МВт бўлган қуёш фото-электр станциялари фойдаланишга топширилади. Жумладан, 2023 йилда Навоий, Жиззах, Самарқанд ва Сурхондарё вилоятларида жами қуввати 1100 МВт бўлган 4 та,

2024 йилда Бухоро, Наманган, Хоразм, Қашқадарё ва Фарғона вилоятларида умумий қуввати 900 МВт бўлган 5 та ҳамда 2025-2026 йилларда республика бўйлаб жами қуввати 1800 МВт бўлган қуёш фото-электр станциялари фаолияти бошланади. Қайта тикланувчи энергия манбаларидан фойдаланиш соҳасини бошқариш тизими ҳам ривожлантирилади. Энергетиканинг ҳам аънавий, ҳам муқобил турларини ривожлантириш Ўзбекистон учун ягона тўғри йўл ҳисобланади. Бусиз тизимдаги муаммоларни ҳал этиб бўлмайди. Соҳада яқин истиқболда қилинадиган ишлар ҳамда эришилиши зарур бўлган мақсадли кўрсаткичлар 2020 — 2030 йилларда Ўзбекистон Республикасини электр энергияси билан таъминлаш концепциясида аниқ кўрсатиб берилган. Ушбу стратегия ҳужжат юртимизда энергия тақчиллиги қандай бартараф этилади, деган саволга жавоб беради. Концепцияда 2030 йилга қадар мамлакат электр энергия генерациясида қайта тикланувчи энергия манбалари (ҚТЭМ)нинг улушини 11 фоиздан ошириш кўзда тутилган. Шундан 5 фоизи қуёш, 3 фоизи шамол ҳамда 3,8 фоизи гидроэнергетика ҳиссасига тўғри келиши керак. Бу вазифалар босқичма-босқич бажариляпти.

Утган йили Навоий вилоятида биринчи фотозлектр станцияси ишга туширилди. Зарафшонда илк шамол генератори қурила бошланди. Бир вақтнинг ўзида гидроэнергетикани ривожлантиришга доир лойиҳалар ҳам амалга оширилмоқда. Давлатимиз “яшил энергетика”га катта умид боғлаган. Мазкур тармоққа нуфузли хорижий инвестициялар пакети йўналтириляпти. Демак, келгусида қайта тикланувчи энергия манбалари Ўзбекистон энергобалансида юқори позицияни эгаллаши турган гап. Соҳада олиб борилаётган диверсификациялаш сиёсатининг устувор вазифаларидан бири ҳам шундан иборат. Аммо фақат “яшил энергетика” билан чекланиб бўлмайди. Давлатимиз раҳбарияти буни яхши англамоқда. Шу боис юртимизда электр энергиянинг бошқа манбаларидан бирдай самарали фойдаланиш масаласи кўндаланг қўйилган. Айтийлик, иссиқлик электр станциялари (ИЭС)дан буткул воз кечилмайдми. Хозир улар энергия генерациясининг салкам 90 фоизини таъминла-

япти. 2030 йилгача бу рақамни 60 фоизга тушириш режалаштирилган. Шунга қарамай, баъзи ҳудудларда янги ИЭС барпо этилмоқда. Чунки бу — объектив зурурат. Масалан, ўтган йили Фарғона водийсида Тўрақўрғон иссиқлик электр станцияси фойдаланишга топширилди. Тўғри, унда қимматбаҳо хом ашё — табиий газ ёқилиб, энергия ишлаб чиқарилади. Бирок мазкур объект қандайдан-қанча одамлар ҳамда тадбиркорларнинг оғирини енгил қилаётгани аниқ ҳақиқат. 2016 йилда аҳоли ҳамда бизнес вакиллари энергия таъминотидаги доимий узлишларни биринчи даражали муаммо сифатида кўрсатарди. Кўпгина туманларда қишки пайтда электр энергияси суткасига қўпи билан 4 соатга бериларди. 2021 йилнинг ёзида юқоридаги муаммо деярли тилга олингани йўқ. Чунки энди уларнинг уйида чироқ олдингидек 20 соатлаб ўчмайди. Пропорция тескари томонга ўзгарган. Тўрақўрғон ИЭСнинг шарофати билан, албатта.

Навбатдаги иккита иссиқлик электр станциясини Сирдарё вилоятида қуриш режалаштирилади. Ушбу инвестиция лойиҳалари ҳам мамлакатда энергия тақчиллигини камайтиришга хизмат қилади. Кўриниб турганидек, Ўзбекистонда бир вақтнинг ўзида ҳам аънавий (иссиқлик ва гидроэлектр станциялари), ҳам муқобил (қуёш, шамол) электр энергия қувватларини яратиш, янгиллаш ҳамда ривожлантириш ишлари изчил олиб боришмоқда. Қолаверса, яқин истиқболда мамлакат энергомиқсида атом энергетикасига ҳам ўрин ажратилади.

Хар жиҳатдан афзал

Ўзбекистонда электр энергияси тақчиллиги, электр тармоқларидаги доимий узлишлар ҳақида 2000-йиллардан бонг урила бошланди. Мазкур жараён нияоятда секин ва тарқоқ ҳолда давом этиб, аксарият лойиҳалар, фикр-мулоҳазалар қорғозда қолиб кетаверди. Сабаби, узоқ вақтгача Ўзбекистонда электр энергияси таъминоти билан боғлиқ жиддий муаммолар борлиги, улар кенг қулоқ ёзгани, янада аяччелиси, индустриал ривожланиш ҳамда иқти-

содий ўсишимизга тўсқинлик қилаётгани юқори доирада очикчасига айтилмади. Муаммони тан олиш учун, аввало, сиёсий ирода керак эди. Шавкат Мирзиёев давлат раҳбари этиб сайланган вазият тубдан ўзгарди. Мамлакат электр энергия тақчиллиги шароитида яшайётгани давлат даражасида тан олинди. Энергетика соҳасини модернизациялашга доир яхлит дастур ишлаб чиқишга киришилди. Ниҳоят, 2019 йилда юқорида тилга олинган концепция қабул қилинди. Ушбу ҳужжат Ўзбекистонда энергия таъминоти манбаларини диверсификациялаш сиёсатининг тамал тошини қўйиб берди, дейиш мумкин.

Яна бир жиҳат. Қуёш ва шамол генерациясига ўтиш тегишли инфратузилмани яратишдан бошланади. Бу эса ҳазилакам иш эмас. “Яшил энергетика” жуда қиммат соҳа. 2017 йилгача Ўзбекистон хозиргидек дунёга очик мамлакат бўлмаган. Иқтисодиёт тармоқлари давлат томонидан қаттиқ назорат қилинарди. Бундай шароитда йирик инфратузилмавий лойиҳалар учун хорижий ҳамкорларни жалб этиш, уларга қулай шартлар тақлиф қилиш мушкул эди. Инвесторлар биз билан ишлашдан чўчиган. Эндликда давлатнинг ўзи қайта тикланувчи энергия манбаларига маблағ тикаётган тадбиркорларни рағбатлантиришмоқда. Ўзбекистонда фото ва гидроэлектр станциялари, шамол генераторларини қуриш учун солиқ имтиёзлари кўзда тутилган. Бежиз эмаски, мазкур йўналишда эълон қилинаётган тендер танловларида доим ўнлаб хорижий компаниялар иштирок этиш истганини билдиради.

Хозир ҳатто уй ҳўжалиқларига ўз эҳтиёжи учун кичик гидроэлектр станциялари қуришга рухсат берилди. Бу борадаги яна бир инқилобий қарор шукки, фуқаролар шахсий минн ГЭСида ортиқча ишлаб чиқилган электр энергияни манфаатдор қорхона ва ташкилотлар билан тўғридан-тўғри шартнома тузган ҳолда сотиши мумкин. Демак, аҳолига узлуқсиз энергия таъминоти қафолатланибгина қолмай, бундан даромад олиш имконияти ҳам яратилмоқда.

Барқарор ривожланиш қафолати

Атом энергетикаси дунё электр энергетикасида учинчи ўринни эгаллайди. Хавфсизлик, экология, иқтисодий самара ва ижтимоий омил — шу тўртта жиҳат атом энергетикасининг асосини ташкил этади.

Ўзбекистонда ҳам биринчи атом электр станцияси қурилиши лойиҳасига старт берилди. Бу лойиҳани амалга ошириш зарур. Бу иқтисодиётга катта фойда келтириши баробарида табиий ресурслар тежаллишга ҳам хизмат қилади.

Шу ўринда рақамларга мурожаат қиламиз. Бугунги кунда Ўзбекистонда электр энергия дефицити йилга 6-7 млрд. кВт ёки 10 — 15 фоизни ташкил этмоқда. Саккиз йилдан кейин йиллик эҳтиёж 110 — 112 млрд. кВтга етади. Бу жиддий масала. Давлат гарданида энергия тақчиллигини тулик бартараф этиш масъулияти турибди. 2030 йилгача вазифа бажарилиши керак.

Айтиш жоизки, шу пайтгача дунёдаги биронта давлат энергиянинг муайян туригагина ишониб қолган эмас. Худди шу қаби ҳеч қайси мамлакат бор-будини фақат қайта тикланувчи энергия ресурсларига тикиб ҳам юбормайдми. Ўзбекистон учун қуёш, шамол, гидроэнергия манбалари, иссиқлик электр станциялари қанчалик зарур бўлса, атом энергетикаси ҳам шу қадар аҳамиятлидир.

Электр энергияси манбаларини диверсификациялаш вазиятдан чиқишга ёрдам беради. Ўзбекистонда йирик ГЭСлар қуриш-

Демак, Президентимиз ташаббуси билан энергетика соҳасида давом этаётган ислохотлар аҳолини ва тадбиркорлик субъектларини узлуқсиз электр қуввати билан таъминлаш, қучли давлатлар қаторидан ўрин олиш, саноатни ривожлантириш, электр қувватини ҳатто қўшни давлатларга катта миқдорда экспорт қилиш имкониятини яратади.

Садриддин ТУРОБЖОНОВ,
Ислом Каримов номидаги Тошкент давлат техника университети ректори,
техника фанлари доктори, профессор.

ЭЪЛОН

МУЛҚЧИЛИК ШАКЛИДАН ҚАТЪИ НАЗАР, РЕСПУБЛИКАДАГИ ИШ БЕРУВЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК ВА ЕНГИЛ САНОАТ ИНСТИТУТИ

Тақсимот комиссияси 2021/2022 ўқув йили битирувчиларини иш жойлариға тақсимлаш (тавсия этиш) ишларини бошлаганлигини билдириб, жорий йилнинг 25 апрель куни институтда иш берувчилар иштирокида “Бўш иш ўринлари” меҳнат ярмаркаси ўтказилишини маълум қилади. Шу муносабат билан мулкчилик шаклидан қатъи назар, республикадаги барча иш берувчиларни меҳнат ярмаркасига тақлиф этамиз. Сиз ушбу ярмаркада ёш кадрларни суҳбат асосида танлаб олишга ва уч томонлама шартномалар имзолаш имкониятига эга бўласиз. Институтни 2021/2022 ўқув йилида битираётган битирувчиларнинг йўналишлар ва ҳудудлар кесимидаги сони тўғрисидаги маълумотни эътиборингизга ҳавола этамиз.

№	коди	Таълим йўналишлари ва мутахассисликлари номи	Жами битирувчилар сони	шундан:		Битирувчилар сонининг ҳудудлар бўйича тақсимоти														
				грант	шартнома	Қорақалпоғистон Республикаси	Андижон вилояти	Бухоро вилояти	Жиззах вилояти	Қашқадарё вилояти	Навоий вилояти	Наманган вилояти	Самарқанд вилояти	Сирдарё вилояти	Сурхондарё вилояти	Тошкент вилояти	Фарғона вилояти	Хоразм вилояти	Тошкент шаҳри	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
		Институт бўйича жами:	747	259	488	18	8	16	25	65	9	6	31	35	62	103	28	32	309	
		шундан:																		
I		Бакалаврият (қундузги) жами:	499	122	377	9	7	11	14	47	6	1	24	26	39	74	17	22	202	
1	5111000	Қасб таълими: енгил саноат бўюмлари конструкциясини ишлаш ва технологияси (тикув бўюмлари)	26	11	15	2			1	4			1	1	3	4			10	
2	5150900	Дизайн (костюм)	35	5	30		1	4	1	2	1		1			4	3		18	
3	5232900	Ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва бошқариш (тармоқлар ва соҳалар бўйича)	19	5	14	1				3	1		1	1		1	1	1	9	
4	5310900	Метрология, стандартлаштириш ва маҳсулот сифати менежменти (пахта, тўқимачилик ва енгил саноат)	22	6	16		1	1	1	1				2		4		2	10	
5	5311000	Технологик жараёнлар ва ишлаб чиқаришни автоматлаштириш ва бошқариш (пахта, тўқимачилик ва енгил саноат)	33	9	24				2	3			2	2	2	5	2	2	13	
6	5320300	Технологик машиналар ва жиҳозлар (тўқимачилик, енгил ва пахта саноати)	50	15	35	2		2	1	6	2		4	4	5	7	1	3	13	
7	5320400	Кимёвий технология (тўқимачилик саноати)	31	6	25	1	1			1			2	1		5	1	2	17	
8	5320400	Кимёвий технология (қоғоз саноати)	15	3	12				2	2	1			1		1			8	
9	5320800	Матбаа ва қадоклаш жараёнлари технологияси	19	4	15	1			1	1				1		4	1		10	
10	5320901	Енгил саноат бўюмлари конструкциясини ишлаш ва технологияси (йигирилган ип ишлаб чиқариш)	14	4	10		1							1	1	2	1	1	7	
11	5320902	Енгил саноат бўюмлари конструкциясини ишлаш ва технологияси (ипак маҳсулотларини ишлаб чиқариш)	21	5	16					4				2	2	5		3	5	
12	5320903	Енгил саноат бўюмлари конструкциясини ишлаш ва технологияси (трикотаж)	22	6	16					2		1			4	3	1		11	
13	5320904	Енгил саноат бўюмлари конструкциясини ишлаш ва технологияси (тўқима)	18	4	14					2				1	2		3		6	
14	5320905	Енгил саноат бўюмлари конструкциясини ишлаш ва технологияси (тикув бўюмлари)	24	7	17	1		2		4			1		4	2	1	1	8	
15	5320906	Енгил саноат бўюмлари конструкциясини ишлаш ва технологияси (тери (қорақўл) ва мўйнага ишлов бериш)	9	4	5				1	2	1		1			1		1	2	
16	5320907	Енгил саноат бўюмлари конструкциясини ишлаш ва технологияси (чарм ва мўйна бўюмлари)	14	4	10								2	1	1	1			9	
17	5321200	Табиий тоғаларни дастлабки ишлаш технологияси (пахта)	35	9	26		1	2	3	2			4	1	7	4	1	1	9	
18	5321501	Технологиялар ва жиҳозлар (чарм ва мўйна, қорақўл)	13	3	10										1	4	1	1	6	
19	5321502	Технологиялар ва жиҳозлар (пойабзал ва чарм-атторлик маҳсулотлари)	11	2	9	1				1			2		1	1			5	
20	5322000	Пахтани ишлаб чиқаришга тайёрлаш технологияси	21	3	18					4			1	2	6	3			5	
21	5610600	Хизмат кўрсатиш техникаси ва технологияси (тўқимачилик, енгил ва пахта саноати)	24	2	22				1	2			1	2		2		3	13	
22	5640100	Ҳаётий фаолият хавфсизлиги	23	5	18					1				2	2	9		1	8	
II		Магистратура жами:	197	137	60	8	1	4	10	12	2	3	4	6	22	25	9	3	88	
1	5A150901	Дизайн (костюм дизайни)	17	4	13					1	2				2	4	1		7	
2	5A230401	Маркетинг (тўқимачилик ва енгил саноат)	11	1	10			2							2				7	
3	5A310902	Метрология, стандартлаштириш ва сифатни бошқариш (пахта, тўқимачилик ва енгил саноат)	12	10	2	1			1	1				1	1	1			6	
4	5A311001	Технологик жараёнлар ва ишлаб чиқаришни автоматлаштириш (пахта, тўқимачилик ва енгил саноат)	9	3	6	1				2			1						5	
5	5A320310	Тўқимачилик ва енгил саноат машиналари ҳамда аппаратлари	18	17	1		1		2	2		1		1	2	3	1	1	4	
6	5A320315	Пахта саноати машиналари ва жиҳозлари	9	8	1				1	1			1		5				1	
7	5A320401	Кимёвий технология (тоғали материалларни кимёвий пардозлаш)	17	4	13				1	1			1			4			10	
8	5A320801	Матбаа машиналари ва аппаратларига сервис хизмати кўрсатиш	6	6								2			1	1			2	
9	5A320802	Матбаа технологияси ва дизайни	8	5	3										1	1			6	
10	5A320901	Тўқимачилик маҳсулотлари технологияси (йигириш технологияси)	10	10		3									2			1	4	
11	5A320901	Тўқимачилик маҳсулотлари технологияси (ипак технологияси)	6	4	2					2				1		1		1	1	
12	5A320901	Тўқимачилик маҳсулотлари технологияси (трикотаж)	13	12	1	1								1	1	1			9	
13	5A320901	Тўқимачилик маҳсулотлари технологияси (тўқима)	3	3															3	
14	5A320902	Енгил саноат маҳсулотлари технологияси ва жиҳозлари (тикув бўюмлари)	18	17	1	1			2	2						4			9	
15	5A320902	Енгил саноат маҳсулотлари технологияси ва жиҳозлари (чарм ва мўйна бўюмлари технологияси)	10	7	3			1	1						2	2			4	
16	5A320904	Тўқимачилик саноати бўюмларини бадий лойиҳалаш (диссинаторлар)	13	10	3				2						1	2	2		6	
17	5A321201	Пахтани дастлабки ишлаш ва уруғ тайёрлаш технологияси	17	16	1	1		1					1	2	2	1	5		4	
III		Хорижий ҳамкор ОТМ билан ташкил этилган Қўшма таълим дастурлари, жами:	51		51	1		1	1	6	1	2	3	3	1	4	2	7	19	
	3.1.	Бакалаврият (қундузги) – (қўшма таълим)	40		40	1		1	1	5	1		2	3		3	1	7	15	
	3.1.1.	Россия Федерациясининг А.Н.Косыгин номидаги Россия давлат университети билан	40		40	1		1	1	5	1		2	3		3	1	7	15	
1	5311000	Технологик жараёнлар ва ишлаб чиқаришни автоматлаштириш ва бошқариш (пахта, тўқимачилик ва енгил саноат)	20		20	1		1		2			2	1		2		3	8	
2	5320903	Енгил саноат бўюмлари конструкциясини ишлаш ва технологияси (трикотаж)	10		10				1	2				1		1		2	3	
3	5320904	Енгил саноат бўюмлари конструкциясини ишлаш ва технологияси (тўқима)	10		10					1	1			1			1	2	4	
	3.2.	Магистратура – (қўшма таълим)	11		11					1			2	1		1	1		4	
	3.2.1.	Франция Республикасининг Париж халқаро мода академияси (AICP) билан	8		8					1			2	1		1			3	
1	5A150901	Костюм дизайни ва мода индустриясини бошқариш	8		8					1			2	1		1			3	
	3.2.2.	Россия Федерациясининг Дон давлат техника университети билан	3		3										1		1		1	
1	5A320901	Тўқимачилик маҳсулотлари технологияси (маҳсулот турлари бўйича)	3		3										1		1		1	

1 2 3 4 5 6